

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ, ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ**

**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ**

**СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНІ
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ:
МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ**

Збірник наукових праць

Випуск сорок восьмий

**Київ – Вінниця
2017**

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (протокол № 3 від 22 березня 2017 р.), вченою радою Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (протокол № 3 від 30 березня 2017 р.), вченою радою Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України (протокол № 3 від 30 березня 2017 р.) і вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 3 від 22 березня 2017 р.).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Гуревич Роман Семенович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Навчально-науковий інститут педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації, директор, (головний редактор).

Коломієць Алла Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, проректор з наукової роботи, (заступник головного редактора).

Шевченко Людмила Станіславівна – кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра інформаційних та інноваційних технологій в освіті (відповідальний секретар).

Ничкало Нелля Григорівна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, академік-секретар.

Биков Валерій Юхимович – доктор технічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, директор.

Лук'янова Лариса Борисівна – доктор педагогічних наук, професор, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, директор.

Радкевич Валентина Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, директор.

Козяр Михайло Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, ректор.

Лазаренко Наталія Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, ректор.

Акімова Ольга Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра педагогіки, завідувач.

Гомонюк Олена Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, Хмельницький національний університет, кафедра практичної психології та педагогіки.

Ковтонюк Мар'яна Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра математики та інформатики, завідувач.

Матяш Ольга Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра алгебри і методик навчання математики, професор.

Паламарчук Ольга Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра психології, завідувач.

Тарасенко Галина Сергіївна – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра дошкільної і педагогічної освіти, завідувач.

Шахов Володимир Іванович – доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра психології, професор.

Кадемія Майя Юхимівна – кандидат педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кафедра інформаційних та інноваційних технологій в освіті, завідувач.

Гуревич Ірина – професор, PhD, технічний університет м. Дармштадт, Інститут перероблення знань, директор (ФРН).

Беженар Юлія Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, установа освіти «Вітебський державний університет імені М.П. Машерова», художньо-графічний факультет, декан (Білорусь).

Ляска Євгенія Івона – доктор педагогічних наук габлітований, професор звичайний, Жешувський університет, вища школа педагогічна в Мисловицях (республіка Польща).

Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців:

С 95 методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 48 / редкол. – Київ-Вінниця: ФОП Тарнашинський О.В., 2017. – 214 с.

У збірнику наукових праць відомі дослідники, педагоги-практики середніх загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних навчальних закладів, працівники коледжів і вищих навчальних закладів висвітлюють теоретичні й прикладні аспекти впровадження сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик навчання у підготовку кваліфікованих робітників, молодших спеціалістів, бакалаврів, спеціалістів і магістрів. Для науковців і педагогів-практиків загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, коледжів, працівників інститутів післядипломної педагогічної освіти. Статті збірника подано в авторській редакції.

Рецензенти:

Н.М. Бідюк, доктор педагогічних наук, професор (Хмельницький національний університет);

О.М. Коберник, доктор педагогічних наук, професор (Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини);

В.А. Петрук, доктор педагогічних наук, професор (Вінницький національний технічний університет);

М.І. Лазарев, доктор педагогічних наук, професор (Харківська інженерно-педагогічна академія);

В.Г. Хоменко, доктор педагогічних наук, професор (Бердянський державний педагогічний університет).

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
NATIONAL ACADEMY OF EDUCATIONAL SCIENCE OF UKRAINE**

**VINNYTSIA STATE MYKHAILO KOTSIUBYNSKYI PEDAGOGICAL UNIVERSITY
EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC INSTITUTE OF PEDAGOGY, PSYCHOLOGY,
PREPARATION OF HIGH QUALIFICATION PROFESSIONALS**

**INSTITUTE OF PEDAGOGICAL AND ADULT EDUCATION
INSTITUTE OF VOCATIONAL TECHNICAL TRAINING
INSTITUTE OF INFORMATION TECHNOLOGIES AND LEARNING TOOLS**

**MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES AND
INNOVATION METHODOLOGIES OF EDUCATION IN
PROFESSIONAL TRAINING: METHODOLOGY, THEORY,
EXPERIENCE, PROBLEMS**

Collection of Scientific Papers

Issue 48

**Kyiv – Vinnytsia
2017**

UDC 378.14
LBC 74.580
C 95

Approved for the print by the resolution of the Scientific Board of Institute of Pedagogical and Adult Education of NAES of Ukraine (Protocol № 3 of 22.03.2017), Institute of Vocational Technical Training of NAES of Ukraine (Protocol № 3 of 30.03.2017), Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAES of Ukraine (Protocol № 3 of 30.03.2017), Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University (Protocol № 3 of 22.03.2017).

EDITORIAL BOARD:

Gurevych Roman S., Doctor of Pedagogics, Professor, Corresponding Member of NAES of Ukraine, Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University, Educational and Scientific Institute of Pedagogy, Psychology, Preparation of High Qualification Professionals, Director, (Editor-in-Chief).

Kolomiets Alla M., Doctor of Pedagogics, Professor, Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University, Pro-rector of Research (Deputy Editor-in-Chief).

Shevchenko Liudmyla S., Candidate of Pedagogics, Associate Professor, Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University, Chair of Information and Innovation Technologies in Education, Associate Professor (Executive Secretary).

Nychkalo Nellia G., Doctor of Pedagogics, Professor, Active Member of NAES of Ukraine, Department of Professional Education and Education of Adults of NAES of Ukraine, Academician-Secretary.

Bykov Valerii Yu., Doctor of Pedagogics, Professor, Active Member of NAES of Ukraine, Institute of Information Technologies and Learning Tools, Director.

Lukianova Larysa B., Doctor of Pedagogics, Professor, Institute of Pedagogical and Adult Education of NAES of Ukraine, Director.

Radkevych Valentyna O., Doctor of Pedagogics, Professor, Corresponding Member of NAES of Ukraine, Institute of Vocational Technical Training of NAES of Ukraine, Director.

Koziar Mykhailo M., Doctor of Pedagogics, Professor, Lviv State University of Life Safety, Rector.

Lazarenko Natalia I., Candidate of Pedagogics, Associate Professor, Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University, Rector.

Akimova Olga V., Doctor of Pedagogics, Professor, Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University, Chair of Pedagogics, Head of Chair.

Gomoniuk Olena M., Doctor of Pedagogics, Professor, Khmelnytskyi National University, Chair of Practical Psychology and Pedagogics.

Matiash Olga I., Doctor of Pedagogics, Professor, Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University, Chair of Algebra and Mathematics Methodologies of Education, Professor.

Tarasenko Galyna S., Doctor of Pedagogics, Professor, Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University, Chair of Preschool and Primary Education, Head of Chair.

Kovtoniuk Mariana M., Doctor of Pedagogics, Professor, Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University, Chair of Mathematics and Informatics.

Palamarchuk Olga M., Doctor of Psychology, Associate Professor, Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University, Chair of Psychology, Head of Chair.

Shakhov Volodymyr I., Doctor of Pedagogics, Professor, Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University, Chair of Psychology, Professor.

Kademiia Maiia Yu., Candidate of Pedagogics, Associate Professor, Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University, Chair of Information and Innovation Technologies in Education, Head of Chair.

Gurevych Iryna, Professor, PhD, Knowledge Processing Institute of Darmstadt Technical University, Director (Germany).

Bezhenar Yulia P., Candidate of Pedagogics, Associate Professor, The Educational Establishment «Vitebsk State University named after P.M. Masherov», Faculty of Art and Graphics, Dean (Byelorussia).

Liaska Evgeniia Ivona, Habilitated Doctor (Pedagogics), Professor Ordinarius, Zheshuvskyi University, High Pedagogic School in Myslovytsi (Poland).

Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training:
C 95 Methodology, Theory, Experience, Problems // Collection of Scientific Papers. – Issue 48 / Editorial
Board. – Kyiv-Vinnytsia: SOP Tarnashunskyi O.V., 2017. – 214 p.

The collection of scientific papers is devoted to theoretical and applied aspects of application of modern information technologies and innovation methodologies of education in professional training, junior specialists, bachelors, specialists and masters. It presents a wide range of scientific works by famous scientists, pedagogues of comprehensive secondary schools, vocational schools, higher education establishments. The target readership of scientific papers collection includes pedagogues of comprehensive secondary schools, vocational schools, higher education establishments and institutions of postgraduate pedagogic education. The articles are presented in author redaction.

Reviewers:

N.M. Bidiuk, Doctor of Pedagogics, Professor (Khmelnytskyi National University)

O.M. Kobernik, Doctor of Pedagogics, Professor (Umanskyi State Pavlo Tychyna Pedagogical University)

V.A. Petruk, Doctor of Pedagogics, Professor (Vinnytsia National Technical University)

M.I. Lazarev, Doctor of Pedagogics, Professor (Kharkivska Engineering Pedagogics Academy)

V.G. Khomenko, Doctor of Pedagogics, Professor (Berdianskyi State Pedagogical University)

ISSN 2412-1142
ISBN 978-966-2337-01-3

UDC 378.14
LBC 74.580

© Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University
© Institute of Pedagogical and Adult Education of NAES of Ukraine
© Institute of Vocational Technical Training of NAES of Ukraine

© Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAES of Ukraine © Articles authors © SOP Tarnashunskyi O.V.

1912-2017

*Присвячується 105-річчю з дня заснування
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського*

СИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО АНГЛОМОВНОГО ПИСЕМНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ

Анотація. Стаття присвячена методичним особливостям розроблення системи вправ для професійно орієнтованого навчання студентів-журналістів англomовного писемного спілкування засобами блог-технологій. З метою оптимального формування компетентності професійно орієнтованого англomовного писемного спілкування майбутніх журналістів система вправ із їх навчання англomовного писемного спілкування має реалізувати вихідні теоретико-методологічні основи, визначені методичні засади, врахувати проблеми, умови і результати навчальної діяльності. На думку автора, ця система містить необхідні для майбутніх журналістів комплексні вправи-модулі умовнокомунікативного, комунікативного, рецептивно-репродуктивного, творчо-продуктивного характеру, спрямовані на написання нарису, замітки, репортажу, газетної та журнальної статті, рецензії, огляду, коментарів, інтерв'ю, відкритого листа. Запропоновані вправи є взаємопов'язаними, лінгвістично та стилістично спрямованими, різножанровими, скерованими на стимулювання професійно орієнтованої мовленнєвої навчальної діяльності студентів.

Ключові слова: система вправ, формування компетентності, професійна орієнтованість, англomовне писемне спілкування, майбутні журналісти.

THE SYSTEM OF EXERCISES FOR THE MODELING THE COMPETENCE OF FUTURE JOURNALISTS' PROFESSIONALLY ORIENTED ENGLISH-LANGUAGE WRITTEN COMMUNICATION

Annotation. The article is devoted to the methodical features of the development a system of exercises for professionally oriented training English-speaking written communication for students who study journalism with the means of blog technologies. In order to optimally creation the competence of the professionally oriented English-written communication of future journalists, the system of exercises for their teaching must actualize the theoretical and methodological basics, defined methodical principles, take into account the problems, conditions and results of the educational activity. According to the author, this system contains the necessary exercises for future journalists, such as modules of conditional communicative, communicative, receptive-reproductive, creative and productive character of the exercises, which are aimed at writing essays, notes, reportage, newspaper and magazine articles, reviews, comments, interviews and an open letter. The proposed exercises are interconnected, linguistically and stylistically directed, multi-genre, aimed at stimulating the professionally oriented language learning activities of the students.

Key words: system of exercises, formation of competence, professional orientation, English written communication, future journalists.

Постановка проблеми. Система вправ – одна з центральних проблем у теорії та практиці викладання іноземних мов. Вправа є базовим методичним поняттям, яке трактується як структурна одиниця методичної організації навчального матеріалу, будучи водночас одиницею навчання іншомовної мовленнєвої діяльності [5, с. 119]. Це багаторазове виконання окремих операцій, дій або діяльності з метою оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю або її компонентами [10, с. 181]. На думку І. Бім [1, с. 102], це будь-яка форма взаємодії студентів і викладача, опосередковувана навчальним матеріалом, яка має певну структуру: постановка завдання, допомога на шляху її вирішення, тобто опори й орієнтири, вирішення завдання, контроль або самоконтроль. Саме вправа є тим «будівельним матеріалом», з якого складається процес навчання іноземних мов, а система вправ – головним чинником, який забезпечує навчальний процес і досягнення належного результату в опануванні мови.

Аналіз останніх наукових публікацій і досліджень. Значний внесок у розвиток теорії вправ з навчання іноземних мов зробили І. Бім, В. Бухбіндер, М. Вайсбурд, Н. Гальскова, Н. Гез, П. Гурвич, М. Ільїн, Г. Китайгородська, Б. Лапідус, М. Ляховицький, О. Миролібов, С. Ніколаєва, Ю. Пассов, В. Плахотник, І. Рахманов, Г. Рогова, В. Рубінштейн, І. Салістра, В. Скалкін, Н. Складенко, А. Старков, С. Фоломкина, В. Цетлін, С. Шатілов, Л. Щерба та ін. З урахуванням визначень, запропонованих провідними науковцями, поняття *система вправ* розглядаємо як оптимальну сукупність необхідних типів, видів, різновидів завдань, які виконуються з урахуванням загальнодидактичних і методичних принципів у такій кількості та послідовності, що забезпечують найуспішніше оволодіння студентами певним видом мовленнєвої діяльності у створених умовах за найменшої витрати праці та часу на кожному етапі навчання цьому виду мовленнєвої діяльності [14, с. 123].

Система вправ забезпечує: а) добір необхідних вправ, що відповідають характеру певного вміння чи навички; б) визначення необхідної послідовності вправ; в) методично доцільне розташування навчального матеріалу та його співвідношення; г) систематичність (регулярність) певного матеріалу та певних вправ; д) налагоджений взаємозв'язок (співвідношення та взаємодія) різних видів мовленнєвої діяльності між собою. У системі вправ, на думку багатьох науковців, має бути відображений конкретний вид мовленнєвої діяльності. Це пов'язано з тим, що навички різних видів мовленнєвої діяльності мають свою специфіку, розвиваються за своїми закономірностями. Слід відзначити, що письмових вправ загалом відносно небагато. Отже, проблема

розроблення письмових вправ, створення цілісної системи таких вправ, які взаємодіяли б із тими чи іншими усними вправами, є важливою та актуальною.

Зауважимо, що науковці, котрі займалися питаннями формування англомовної компетентності майбутніх журналістів (Е. Зінова, С. Коновальчук О. Луцінська, Е. Макеєва, Л. Нагорнюк, Н. Удалова та ін.), зосереджували увагу на вправах для навчання англомовного спілкування з урахуванням одного або декількох жанрів журналістики, практично не розглядаючи можливості розвитку професійно орієнтованого писемного мовлення студентів засобами сервісів Веб 2.0, зокрема навчального Інтернет-блогу. З огляду на це, **метою статті** є: запропонувати вимоги до побудови, специфічні завдання та послідовність видів навчальної роботи комплексної системи вправ з формування компетентності професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів.

Виклад основного матеріалу. Передусім, визначимо основні характеристики системи вправ. Постійними параметрами системи є врахування поетапності формування мовленнєвої компетентності, наявності серії вправ, чіткої послідовності їх виконання. Параметрами, що змінюються, є характер мовленнєвих операцій, етап навчання, види комунікативної діяльності, дозування навчального матеріалу, його циклічність.

Система вправ повинна містити етапи оволодіння мовленням: процес починається із засвоєння мовного матеріалу, проходить стадію оволодіння первинними вміннями і навичками та завершується етапом розвитку й удосконалення мовленнєвих умінь. Відповідно до принципу поетапності навчання механізм процесу набуття вмінь і навичок англомовного письма дає підстави дослідникам пропонувати трирівневу модель: ознайомлення з новим навчальним матеріалом → тренування у спілкуванні → практика у спілкуванні [12, с. 135]. Відповідно, виділяють три етапи навчання: I – рецептивний етап, ознайомлення з матеріалом (Pre-Writing), II – репродуктивно-продуктивний етап, тренування (Writing), III – продуктивний етап, практика (Post-Writing) [2, с. 77].

З іншого боку, система вправ має враховувати поетапність формування розумових здібностей, де кожен етап передбачає послідовність певних операцій. Ці операції мають три фази: орієнтувальну, виконавську та контролювальну. Таким чином під час укладання системи вправ для формування професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів враховуватимемо три етапи засвоєння матеріалу, а саме: етап осмислення матеріалу та формування мовленнєвих умінь, етап удосконалення сформованих мовленнєвих навичок та етап розвитку мовленнєвих умінь і навичок. Для побудови раціональної системи вправ необхідно також визначити: види і типи вправ, що увійдуть до системи; послідовність розташування вправ; специфіку професійної спрямованості навчання. З метою оптимального формування компетентності професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів система вправ із їх навчання англомовного писемного спілкування має реалізувати вихідні теоретико-методологічні основи, визначені методичні засади, врахувати проблеми, умови і результати навчальної діяльності.

У методиці викладання іноземних мов існують різні критерії класифікації вправ. Так, письмові вправи розрізняються з точки зору: призначення (підготовчі та основні); специфіки мовленнєвої діяльності (рецептивні та репродуктивні); характеру навчальних дій (вправи з відтворення, видозміни та комбінування мовних структур); підходу до мовного матеріалу (вправи на цілеспрямовану активізацію мовного матеріалу та вправи на некеровану активізацію мовного матеріалу). У результаті виконання вправ формується компетентність іншомовного писемного спілкування в сукупності її компонентів. Якщо до комплексу вправ для формування компетентності писемного спілкування підійти з точки зору ступеня розвитку писемних навичок, вправи розподіляють на три групи (К. Гаращук, Н. Гез, А. Миролюбов, Н. Складенко, С. Шатілов, J. Harmer та ін.):

- 1) спрямовані на формування навичок техніки письма, графічних та орфографічних навичок;
- 2) спрямовані на формування мовленнєвих (лексико-граматичних) навичок, вивчення засобів міжфразового зв'язку;
- 3) спрямовані на розвиток умінь письма (написання функціонально-сміслових типів письма різних видів і жанрів).

Підсумовуючи викладені положення та беручи до уваги етапи формування навичок писемного мовлення, вважаємо що під час навчання майбутніх журналістів у ВНЗ основна увага має зосереджуватись на вправах третьої групи, спрямованих на розвиток умінь творчого писемного спілкування. Саме ці вправи і лягли в основу розробленої нами **системи вправ** із формування компетентності професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів засобами блог-технологій. Характерними видами таких вправ є [3]: відповіді на запитання, складання запитань до тексту; складання плану до прочитаного тексту; переказ за планом; складання листа за зразком; написання резюме до тексту; розповідь із придуманим початком (кінцем); переказ тексту; написання есе тощо [11, с. 216]. При цьому, з урахуванням специфіки і завдань підготовки журналістів доцільно віддавати перевагу застосуванню текстів із жанрів, притаманних журналістській діяльності. На основі аналізу сучасної літератури стосовно вимог до вправ та їх типології ми дійшли висновку, що система вправ для формування професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів має відповідати таким вимогам:

– бути послідовною та будуватися з урахуванням зростання мовної та операційної складності процесу навчання, наступності змісту навчання;

- дотримуватися етапів становлення мовленнєвих умінь і навичок, рівні в навчання, визначених у методиці навчання іншомовного спілкування;
- урахувати психологічні закономірності та дидактичні принципи формування мовленнєвих умінь у письмі;
- бути раціонально організованою, цілісною, систематичною та містити серію вправ;
- враховувати повторюваність і циклічність навчального матеріалу, інтегрування різних аспектів навчання мовлення;
- передбачати контроль виконання студентами всіх вправ [13].

Ми погоджуємося із науковцями і практиками, що при цьому потрібно дотримуватися таких методичних підходів: мотивації студентів, комунікативної спрямованості, керування мовленнєвими діями студентів, використання опорного матеріалу, професійної та ситуативної спрямованості тощо [13]. Під час розроблення вправ перевагу доцільно віддавати завданням проблемного характеру, котрі забезпечують зростання мисленнєво-мовленнєвої, інтелектуальної та комунікативної складності навчання. Зауважимо, що для залучення студентів до творчого створення складного письмового продукту засобами блог-технологій варто виконати підготовчу роботу з використанням простіших завдань (залежно від індивідуального рівня англomовної підготовленості кожного з них). Як слушно вважає І. Задорожна, така робота реалізується у процесі самостійної навчальної діяльності студентів із подальшим обговоренням під час аудиторних занять [4, с. 248], а також у блозі навчальної групи.

Проаналізувавши навчально-методичну та наукову літературу [4; 6; 7], вважаємо доцільним на перших заняттях використовувати вправи, спрямовані на:

- *розкриття повноти теми і логічної послідовності викладу думок* (визначення в запропонованому плані пунктів, які не відповідають темі тексту; письмовий опис рисунка із використанням запропонованих ключових слів);
- *сислової та структурної цілісності тексту* (виділення тези у запропонованому тексті; вибір речень із запропонованих, які є тезами; вибір однієї із запропонованих тез до тексту; підбір заголовку до тексту; вибір із запропонованих анотацій до тексту найбільш вдалої; розташування запропонованої інформації в міру її важливості щодо запропонованої теми);
- *сислової та структурної цілісності абзаців* (підкреслення в абзаці речення, яке передає його основну думку; написання до поданих абзаців речення, яке передає його основну думку);
- *викладення думки на рівні речення* (написання одного речення, яке стосується кожної із запропонованих проблем; заповнення речень запропонованими маркерами) [7, с. 111-112].

Значну роль в оволодінні компетентністю письмового спілкування іноземною мовою відіграють модельні тексти як продукти писемного мовлення, в основі використання яких лежить текстовий підхід. Зокрема, пропонується здійснювати покрокове навчання студентів створенню тексту: ознайомлення, письмо на основі опор і зразків, письмо з використанням орієнтирів, самостійне письмо [8, с. 40]. Загалом погоджуючись із запропонованими кроками, вважаємо за доцільне їх уточнити і доповнити щодо навчання студентів-журналістів засобами блог-технологій.

Наша система містить комплексні вправи, розроблені в межах журналістських жанрів. У ній передбачені завдання, спрямовані на: оволодіння соціолінгвістичними знаннями; розвиток умінь писемного мовлення; вдосконалення мовленнєвих навичок творчого письма. Кожна вправа охоплює всі або деякі з цих завдань. Запропоновані вправи є взаємопов'язаними, лінгвістично та стилістично спрямованими, різножанровими, скерованими на стимулювання професійно орієнтованої мовленнєвої навчальної діяльності студентів. Кожен наступний рівень завдань передбачає зростання ступеня труднощів, що забезпечує послідовне вдосконалення компетентності англomовного писемного спілкування майбутніх журналістів.

Взявши до уваги пропозиції та зауваження провідних науковців і перераховані вище підходи і положення, а також специфіку роботи над кожним компонентом компетентності англomовного писемного спілкування ми пропонуємо систему вправ для формування компетентності професійно орієнтованого англomовного писемного спілкування майбутніх журналістів засобами блог-технологій у вигляді семи комплексних вправ-модулів:

- 1) написання нарису (про суспільно важливу подію, видатну особу чи колектив, побут і звичаї певного регіону);
- 2) написання заміток, репортажів (про новину, подію, анонс);
- 3) написання газетної / журнальної статті;
- 4) написання рецензії (на літературний чи науковий твір, кінофільм, телепередачу, театральну виставу, виставку);
- 5) написання огляду, коментарів (про спортивні змагання, культурно-мистецькі події, соціально-політичні явища);
- 6) написання інтерв'ю (з учасником подій, відомою особистістю);
- 7) написання відкритого листа (листа-звернення, публічний заклик, журналістське розслідування).

Аналіз тексту статті на прикладі матеріалів журналістських блогів допоможе студентам зрозуміти і засвоїти особливості побудови тексту та мовні засоби вираження його змісту. Студенти набувають знання та розвивають

уміння створювати тексти на іноземній мові, використовуючи прості конструкції речень, закріплюють навички використання різних часів активного й пасивного станів (*is quoted, are used, was speaking, will once again be spending*), модальних дієслів (*it might be, they needed*), ступенів порівняння (*the most commonly used form*), вставних конструкцій (*by the way, likewise, firstly, secondly*) тощо. Запропонована система вправ із формування професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів для ефективного втілення її в навчальний процес потребує розроблення відповідних методичних рекомендацій для викладачів і студентів. Їх обґрунтування й апробація дала змогу окреслити основні засади й алгоритм поетапної методики формування компетентності професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів засобами блог-технологій.

Оскільки професійна діяльність журналіста зобов'язує його володіти всіма різновидами творчого письма, проєктуючи методику реалізації системи вправ з формування компетентності професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування у студентів-журналістів ми брали до уваги, що виконання вправи має будуватися як творча робота. Тому всі вправи мають передбачати таку послідовність:

- проведення роботи із зацікавлення, мотивації студентів і налаштування їх на навчально-пізнавальний процес;
- акумулювання ідей;
- планування (визначення змісту писемного тексту, кількості тематичних блоків; орієнтовної теми / підтеми кожного блоку, послідовності блоків);
- занотовування;
- складання чернетки (опрацювання мовленнєвих / мовних / позамовних особливостей тексту: стилістичні особливості; типові мовні помилки);
- коректування чернетки (аналіз і корекція створеного тексту);
- написання кінцевого варіанту [9, с. 152].

Отже, вправи з формування компетентності професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів містять такі види навчальної роботи:

- 1) Читання тексту-зразку, парне / групове обговорення.
- 2) Графічна робота з текстом (виділити, підкреслити), укладання нотаток, створення плану.
- 3) Завдання на групування, співставлення, підстановку, розширення / звуження змістового матеріалу.
- 4) Написання тексту з опорою на зразок / план.
- 5) Аналіз / взаємоаналіз створених текстів, редагування тексту.
- 6) Самостійне індивідуальне створення тексту.

Беручи до уваги, що дослідники застерігають від стереотипного підходу в навчанні мови, адже перебіг творчого процесу має властивість постійно змінюватися [15, с. 131], залежно від особливостей завдання, а також напряму підготовки студентів, окремі кроки і види роботи можуть бути вилучені або видозмінені викладачем.

Висновки. Отже, система вправ для професійно орієнтованого навчання студентів-журналістів англомовного писемного спілкування засобами блог-технологій містить необхідні для майбутніх журналістів комплексні вправи-модулі умовнокомунікативного, комунікативного, рецептивно-репродуктивного, творчо-продуктивного характеру, спрямовані на написання нарису, замітки, репортажу, газетної / журнальної статті, рецензії, огляду, коментарів, інтерв'ю, відкритого листа. Спираючись на лінгводидактичні засади, а також вимоги і принципи англомовного писемного спілкування у процесі розвитку в майбутніх журналістів лінгвістичного, дискурсивного, комунікативного, лінгвосоціокультурного, професійно спрямованого компонентів компетентності англомовного писемного спілкування вважаємо доцільним максимально використати дидактичні можливості блог-технологій як засобу формування англомовного писемного спілкування студентів-журналістів.

Список використаних джерел:

1. Бим И. Л. Теория и практика обучения немецкому языку в средней школе : проблемы и перспективы / Инесса Львовна Бим. — М. : Просвещение, 1988. — 256 с.
2. Гальченко О. Ю. Модель навчання майбутніх менеджерів туризму професійно орієнтованого англомовного письма в коледжах / О. Ю. Гальченко // Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія. — 2013. — Вип. 22. — С. 72-79.
3. Гаращук К. В. Особливості навчання писемного мовлення учнів середнього ступеня загальноосвітньої школи / К. В. Гаращук, Л. А. Гаращук // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. — 2004. — Вип. 19. — С. 83-86.
4. Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англомовною комунікативною компетенцією : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Ірина Павлівна Задорожна. — К., 2012. — 770 с.
5. Колесникова И. Л. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков / И. Л. Колесникова, О. А. Долгина. — СПб. : Русско-Балтийский информ. центр «Блиц», Cambridge University Press, 2001. — 224 с.
6. Кривчикова Г. Ф. Методика інтерактивного навчання писемного мовлення майбутніх учителів англійської мови : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Кривчикова Галина Федорівна. — К., 2005. — 205 с.
7. Ленюк Н. М. Формування німецькомовної компетенції студентів технічних спеціальностей у процесі самостійної навчальної діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Ленюк Наталя Михайлівна. — Херсон, 2014. — 225 с.

8. Мартынова А. Г. Обучение академическому письменному дискурсу в жанре экспозиторного эссе (на материале старших курсов языкового вуза) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Мартынова Анна Геннадьевна. — Омск, 2006. — 207 с.
9. Методика навчання англійської мови в середній школі : посібник-практикум для студ. вищ. навч. закладів / О. Є. Мисечко ; Житомирський держ. педагогічний ун-т ім. І. Я. Франка. — Житомир : Полісся, 2002. — 256 с.
10. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / під загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. — К. : Ленвіт, 2013. — 590 с.
11. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. — вид. 2-е, випр. і перероб. — К. : Ленвіт, 2002. — 328 с.
12. Москалець О. О. Навчання студентів-філологів письма англійською мовою з використанням комп'ютерних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Москалець Олена Олександрівна. — К., 2009. — 268 с.
13. Скляренко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмій / Ніна Костянтинівна Скляренко // Іноземні мови. — 1999. — № 3. — С. 3-7.
14. Шатилов С. Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе : учебное пособие для студентов пед. ин-тов / С. Ф. Шатилов. — 2-е изд., дораб. — М. : Просвещение, 1986. — 223 с.
15. Hedge T. Writing / T. Hedge. — Oxford : Oxford University Press, 1988. — 166 p.

УДК 37.091.4(477.43/.44)»17/19»

Т.П. Зузяк, Вінниця, Україна / T. Zuzyak, Vinnytsia, Ukraine
e-mail: zuzyak@ukr.net

ОСНОВНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ НА ПОДІЛЛІ В КІНЦІ XVIII – ПОЧАТКУ XX СТ.

Анотація. В статті проаналізовані соціокультурні та історичні передумови становлення педагогічної освіти на Поділлі наприкінці XVIII – на початку XX ст., узагальненні результати історіографічного пошуку, виокремлені самостійні періоди, а також обґрунтовані тенденції та закономірності кожного із періодів розвитку педагогічної освіти Поділля розгляданого періоду. Доведено, що накопичений досвід організації системи підготовки вчителів на Поділлі наприкінці XVIII – на початку XX ст. є досить суперечливим. Доведено, що саме на Поділлі велися активні пошуки розвитку системних чинників професійно-педагогічної та практичної підготовки майбутніх учителів, обґрунтовувалася необхідність спеціальної педагогічної освіти на засадах духовності, соціальних і професійних цінностей людської особистості.

Ключові слова: Поділля, педагогічна освіта, періодизація педагогічної освіти, тенденції розвитку педагогічної освіти.

THE MAIN REGULARITIES AND TRENDS OF PEDAGOGICAL EDUCATION IN PODILLIA IN THE LATE XVIII – EARLY XX CENTURIES

Annotation. The article analyzes the sociocultural and historical background of the formation of pedagogical education in Podillia in the late 18th and early 20th centuries, summarizes the results of the historiographical search, identifies independent periods, as well as the substantiated tendencies and regularities of each of the periods of pedagogical education of Podillia of the period under consideration. Proved that the accumulated experience of organizing the teacher training system of Podillia at the end of the XVIII – early XX century was quite controversial. Proved that active searches for the development of systemic factors of vocational and pedagogical and practical training of future teachers were conducted, the necessity of special pedagogical education based on the principles of spirituality, social and professional values of the human personality was substantiated in Podillia.

Keywords: Podillia, pedagogical education, periodization of pedagogical education, tendencies of pedagogical education development.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Аналіз соціокультурних та історичних передумов становлення педагогічної освіти на Поділлі, а також узагальнення результатів історіографічного пошуку дозволив констатувати, що її розвиток відбувався нерівномірно. Це дало підстави виокремити самостійні періоди, а також обґрунтувати тенденції та закономірності кожного із періодів розвитку педагогічної освіти Поділля наприкінці XVIII – на початку XX ст. Авторська періодизація ґрунтувалася на провідних історико-педагогічних принципах, обґрунтованих у наукових доробках Д. Багалія [1], Л. Березівської [2], М. Вовк [3], Б. Года [4], Н. Гупана [5], Н. Кузьменко [6], О. Лавріненка [7], Т. Паньок [8], С. Пономаревського [9], С. Сірополка [10], О. Сухомлинської [11], А. Ткаченка [12] та інших.

Мета статті. Розробити авторську періодизацію розвитку педагогічної освіти Поділля кінця XVIII – початку XX ст. та обґрунтувати тенденції та закономірності кожного із періодів.

Виклад основного матеріалу. Для вирішення питання періодизації розвитку педагогічної освіти Поділля кінця XVIII – початку XX ст. нами застосовані внутрішні особливості педагогіки, зокрема педагогіки вищої школи, психології, методики викладання, педагогічної майстерності з урахуванням їх тісного зв'язку з розвитком суспільства.

За основу обґрунтування методологічних принципів побудови хронології нами взяті провідні підходи, розроблені методологом історії педагогіки С. Бобришевим [13] та філософом, гносеологом і методологом

НАШІ АВТОРИ

Балендр Андрій – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

Безлюдна Віта Валеріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Білозерська Ганна Олегівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри вокально-хорової підготовки, теорії та методики музичної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Бірецька Л.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов із курсом латинської мови та основ медичної термінології Вінницького національного медичного університету імені Н.І. Пирогова.

Благий Ольга Сергіївна – асистент кафедри харчових та хімічних технологій Української інженерно-педагогічної академії.

Бойчук Віталій Миколайович – доктор педагогічних наук, доцент кафедри інноваційних та інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Бондар Наталія Дмитрівна – кандидат педагогічних наук, асистент Вінницького торговельно-економічного інституту.

Бурдейна Людмила Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри математики, фізики та комп'ютерних технологій Вінницького національного аграрного університету.

Вовчаста Наталія Ярославівна – кандидат педагогічних наук, доцент Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

Габрійчук Людмила Едуардівна – старший викладач кафедри іноземних мов Вінницького національного технічного університету.

Гладун Ольга Василівна – аспірант кафедри педагогіки та професійної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Горбатюк Роман Михайлович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри комп'ютерні технології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Гордійчук Галина Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інноваційних та інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Дідух Любов Іванівна – доцент кафедри технічного перекладу Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Дудар Ольга Олександрівна – студентка природничо-географічного факультету Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Жовнич Олеся Володимирівна – аспірант кафедри англійської філології Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Зузяк Тетяна Петрівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри технологічної освіти, економіки і безпеки життєдіяльності факультету математики, фізики і технології Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Іванчук Анатолій Васильович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної освіти, економіки і безпеки життєдіяльності факультету математики, фізики і технології Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Кадемія Майя Юхимівна – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри інноваційних та інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Кащей Вікторія Анатоліївна – студентка природничо-географічного факультету Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Кириленко Валерій Вадимович – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Кириленко Неля Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інноваційних та інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Кирильчук Сергій Миколайович – студент кафедри інноваційних та інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Кобися Володимир Михайлович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інноваційних та інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Компанець Наталія Михайлівна – старший викладач кафедри англійської мови гуманітарного спрямування №3 ФЛ НТУУ «КПІ», Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені І. Сікорського».

Коношевський Леонід Леонідович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інноваційних та інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Коношевський Олег Леонідович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри алгебри і методики викладання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Костиря Ірина Валентинівна – асистент кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами ім. акад. І.А. Зязюна.

Кучерак Ірина Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент лабораторії професійної кар'єри Інституту професійно-технічної освіти НАПН України.

Лиса Антоніна Ігорівна – студент кафедри інноваційних та інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Мартиненко І.О. – аспірант Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України.

Медведев Роман Петрович – студент кафедри інноваційних та інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Найко Дмитро Антонович – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри математики, фізики та комп'ютерних технологій Вінницького національного аграрного університету

Онофрійчук Людмила Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри вокально-хорової підготовки, теорії та методики музичної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Покаместова Наталія Дмитрівна – студентка кафедри інноваційних та інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Потапчук Ольга Ігорівна – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри комп'ютерних технологій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Ратинська І.О. – викладач ДНЗ «Тернопільський професійний коледж з посиленою військовою та фізичною підготовкою»

Ткаченко Владислав Володимирович – кандидат педагогічних наук, асистент кафедри філософії та педагогіки Національного транспортного університету.

Тульчак Людмила Володимирівна – старший викладач кафедри іноземних мов Вінницького національного технічного університету

Уманець Володимир Олександрович – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри інноваційних та інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Федчишина Тетяна Леонідівна – старший викладач, завідувач дошкільного відділення Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу.

Філоненко Л.В. – аспірантка Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Цюприк Андрій Ярославович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

Черненко Яна Ігорівна – аспірант кафедри математики та методика навчання математики Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького.

Шахіна Ірина Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інноваційних та інформаційних технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Швець Олена Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри дизайну Національного лісотехнічного університету

Яровенко Анатолій Григорович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри математики та інформатики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Гладун О.В.

ПІДЛІТОК У СОЦІАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ (З ДОСВІДУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧОГО ПРОФІЛЮ)..... 5

Онофрійчук Л.М.

ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДИТЯЧОГО МУЗИЧНОГО ТЕАТРУ В ІСТОРИЧНОМУ КОНТЕКСТІ..... 8

Федчишина Т.Л.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ВИХОВАТЕЛЯ ДОШКІЛЬНОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ..... 12

Фурман О.Д.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: СТВОРЕННЯ КОМФОРТНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ РІЗНИМИ СТАРТОВИМИ
МОЖЛИВОСТЯМИ..... 16

РОЗДІЛ 2

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СТУПЕНЕВОГО НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Гордійчук Г.Б., Кирильчук С.М.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ..... 20

Зельман Л.Н.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ В НОВИХ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ..... 25

Кобися В.М., Лиса А.І.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ..... 28

Черненко Я.І.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ УЧНІВ ПТНЗ..... 31

РОЗДІЛ 3

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ І ТЕХНІКУМАХ

Ілясова Ю.С.

АНАЛІЗ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ..... 35

Караманова З.А.

УРАХУВАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТІВ
МАШИНОБУДІВНОГО КОЛЕДЖУ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ..... 38

РОЗДІЛ 4

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Авраменко Н.О.

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИХ АБІТУРІЄНТІВ У ВИЩИХ
МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ..... 43

Балендр А.В.

МЕТОДИКА РОЗРОБКИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ ЗА ГАЛУЗЕВОЮ РАМКОЮ КВАЛІФІКАЦІЙ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ
ПРИКОРДОННИКІВ КРАЇН ЄС 47

Безлюдна В.В.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ..... 51

Безносюк Н.С.

ХІМІЧНА КОМПОНЕНТА У ЗМІСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ..... 56

Білозерська Г.О. ПЕДАГОГІЧНІ ТА МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНІ ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	59
Благий О.С. ФОРМУВАННЯ МЕДИКО-ФІЗІОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ТЕХНОЛОГІВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ.....	63
Блажко О.А., Блажко А.В. РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХІМІЇ.....	67
Бойчук В.М. ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	71
Бондар Н.Д., Бірецька Л.С. ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	75
Бурдейна Л.І. АНАЛІЗ СТАНУ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО НАВЧАННЯ У ВНЗ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ.....	79
Вакалюк Т.А. АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	83
Вовчаста Н.Я. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ: РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТУ.....	87
Вотякова Л.А., Руда О.Г. ПРО МЕТОД ПОБУДОВИ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНИХ РІВНЯНЬ, ЯКІ Є ОДНОЧАСНО ОДНОРІДНИМИ І В ПОВНИХ ДИФЕРЕНЦІАЛАХ.....	93
Вотякова Л.А., Шмулян Я.В. ПОСТАНОВКА КОМПЛЕКСНИХ ЗАДАЧ.....	98
Габрійчук Л.Е., Тульчак Л.В. ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	103
Горбатюк Р.М., Потапчук О.І. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІЧНИХ ФАХІВЦІВ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	106
Жовнич О.В. СИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО АНГЛОМОВНОГО ПИСЕМНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ.....	110
Зузяк Т.П. ОСНОВНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ НА ПОДІЛЛІ В КІНЦІ ХVІІІ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.	114
Іванчук А.В. ЕЛЕМЕНТИ МАШИНОЗНАВСТВА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНОГО СВІТОГЛЯДУ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ.....	120
Кадемія М.Ю., Дідух Л.І. ІНТЕНСИФІКАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ.....	124
Кириленко Н.М., Кириленко В.В. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	129
Костира І.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ У ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	132
Компанець Н.М. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ.....	136
Коношевський Л.Л., Коношевський О.Л. ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ЗАСОБУ ПІДВИЩЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ТА ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ.....	139
Крижановський А.І. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ.....	144

Кучерак І.В.	
КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ РОЗВИТКУ.....	149
Мартиненко І.О.	
ІДЕЇ АКТОРСЬКОЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ.....	151
Найко Д.А.	
ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ З МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	154
Папушина В.А.	
ВИВЧЕННЯ СТАНУ СФОРМОВАНОСТІ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСТВА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРИ.....	160
Покаместова Н.Д., Уманець В.О.	
МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВНЗ.....	164
Поливана А.С.	
ОГЛЯД ПРОВІДНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.....	168
Скорюкова Я.Г., Собчук Н.В., Слободянюк О.В., Гречанюк М.С.	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ E-LEARNING SERVER 3000 У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	171
Тарасенко Г.С.	
МОНІТОРИНГ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ УСВІДОМЛЕННЯ НИМИ АКсіОЛОГІЧНИХ ДОМІНАНТ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	176
Ткаченко В.В.	
ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСНОВАМ МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІОЛОГІЯ».....	180
Цюприк А.Я.	
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ	184
Шахіна І.Ю., Медведєв Р.П.	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА.....	187
Шевчук О.Ф.	
НАСКРІЗНИЙ ЕЛЕКТРОННИЙ ПОСІБНИК ФАХОВОГО СПРЯМУВАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ.....	192
Швець О.А., Макар З.Ю.	
АСПЕКТИ ДИЗАЙН-ОСВІТИ У ФІНЛЯНДІЇ.....	194
Яровенко А.Г.	
ОБ'ЄКТНО ЗОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ТЕКСТОВИХ РЕДАКТОРІВ.....	197
Зарічна О.В., Мельник Л.В., Літвінова А.М.	
INCORPORATING VIDEO CONTENT IN THE ESL CLASSROOM: LEARNING STRATEGIES AND CONCEPTUAL SIDELINES.....	201
Дзигаленко Л.М.	
ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ «ФАХОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» УЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ У НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	204
Наші автори.....	210

Наукове видання

**СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ:
МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ**

Збірник наукових праць

С 95 Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 48 / редкол. – Київ-Вінниця: ФОП Тарнашинський О.В., 2017. – 214 с.

Відповідальний за випуск	Р.С. Гуревич
Оригінал-макет	В.П. Король
Технічний редактор	Т.Ц. Король
Комп'ютерний набір	Л.А. Любарська
Дизайн обкладинки	Д.М. Луп'як

Збірник наукових праць включено до наукометричних баз:
Google Scholar, Україніка наукова

Збірник наукових праць «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми» включено до переліку наукових фахових видань України у галузі «Педагогічні науки» (наказ Міністерства освіти і науки України № 1328 від 21 грудня 2015 року).

**Засновник Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

Офіційна веб-сторінка журналу:
<http://vspu.edu.ua/faculty/imad/sc.php>

**Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації –
серія КВ № 8417. Видане 06.02.2004 р.**

Підписано до друку 30 березня 2017 р.
Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Друк різнографічний.
Гарнітура Calibri. Ум. др. арк. 9,8
Наклад 100 прим.

Відруковано з готових діапозитивів на
ФОП Тарнашинський О.В.
м. Вінниця, вул. Примакова, 1

Scientific Edition

**MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES AND
INNOVATION METHODOLOGIES OF EDUCATION IN PROFESSIONAL TRAINING: METHODOLOGY, THEORY, EXPERIENCE,
PROBLEMS**

Collection of Scientific Papers

C 95 Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training:
Methodology, Theory, Experience, Problems // Collection of Scientific Papers. – Issue 48 / Editorial Board. –
Kyiv-Vinnytsia: SOP Tarnashunskyi O.V., 2017. – 214 p.

Editor-in-Chief	R.S. Gurevych
Layout	V.P. Korol
Technical Chief	T.Ts. Korol
Computer typesetting	N.S. Kotsona
Cover Design	D.M. Lupiak

Collection of Scientific Papers is abstracted and indexed in scientific services:
Google Scholar, Ukrainika Naukova

Collection of Scientific Papers «Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training: Methodology, Theory, Experience, Problems» is listed in Special Editions of Ukraine in «Pedagogical Science» (Order of Ministry of Education and Science of Ukraine № 1328 of 21.12.2015)

Founder Vinnytsia State Mykhailo Kotsiubynskyi Pedagogical University

Webpage of journal:

<http://vspu.edu.ua/faculty/imad/sc.php>

**Certificate of state registration of the printed source of mass medium KB № 8417
Published of 06.02.2004.**

Signed of 30.11.2016
Format 60x84/8.
Offset paper. Risography print.
Typeface Calibri. Ум. др. арк. 9,8
Bill of 100 copies.

Printed from ready transparency
SOP Tarnashunskyi O.V.
Vinnytsia, Prymakova Str., 1